

בפנינו אמרה האשה, לא רעינא ביה, אין רצוני בו, ולא צכינא ביה, ואין חפצי בו, ולית אנא בעיא להתנסבא ליה, ואין אני רוצה להנשא לו.

כיון דחזו דנפיש דיבורא. היות וראו שגט המיאון רבים הדברים הנכתבים בו —

אמרי, חששו חכמים, ואמרו:

קז-א אתי לאיחלופי גט מיאון בגיטא של אשה.

דהיינו, חששו חכמים שיבוא סופר גיטין בור, ויכתוב את הנוסח של שטר מיאון כנוסח שטר של גט אשה. ולכן, קיצרו חכמים את הנוסח של שטר גט מיאון, כדי שיבחינו אפילו הסופרים הבורים שאין זה נוסח של גט אשה, לפי שנוסח הגט ארוך יותר.

ותקינו חכמים לכתוב בשטר גט מיאון הכי:

ביום פלוני, מיאנה פלונית בת פלוני — באנפנא, בפנינו.

תנו רבנן: אי זהו, באיזה אופן נעשה המיאון?

כשאמרה הקטנה: אי אפשי בפלוני בעלי!

או שאמרה: אי אפשי בקידושין שקידשוני אמי ואחי!

יתר על כן, אמר רבי יהודה: אפילו היתה הקטנה שקידשוה אמה או אחיה, יושבת באפריון, מושב מקושט של כלה, והולכת, והיו נושאים אותה באפריון הזה מבית אביה לבית בעלה, כדי להכנס שם לחופה.

ואמרה תוך כדי נשיאתה באפריון לחופה: אי אפשי בפלוני בעלי! — זהו מיאון.

ויש חידוש בדבר זה. כי היה מקום לומר, שאם אינה רוצה בנישואיה, יש לה לרדת מאפריון, ולחזור לביתה. ואם אינה עושה כן, הרי זו ראייה שהיא חפצה בנשואיה. ואמירתה תוך כדי נשיאתה באפריון לחופה, שהיא אינה רוצה בבעלה, אין בה ממש, שהרי מעשיה מוכיחים שהיא אכן רוצה להכנס לחופה עמו. וחידוש רב יהודה, שבכל זאת האמירה הזאת היא מיאון.

יתר על כן, אמר רבי יהודה: אפילו היו אורחין מסובין בבית בעלה, והיא עומדת ומשקה עליהם, ואמרה להם: אי אפשי בפלוני בעלי! — הרי הוא מיאון.

והחידוש בדבר, הוא בכך שמיאונה אינו בבית דין, ובכך שאורחי בעלה ישתקו, ולא יפרסמו את אמירתה הזאת, ובכל זאת נחשבת האמירה הזאת למיאון.

יתר על כן, אמר רבי יוסי בר יהודה: אפילו שיגרה בעלה אצל חנוני להביא לו חפץ משלו, ואמרה: אי אפשי בפלוני בעלי! — אין לך מיאון גדול מזה.

וחידוש יש בדבר, בכך שהמיאון הוא בפני החנווני, שהוא אדם יחיד, ובכך שיש לומר שאין כונתה למאן בבעלה, אלא רק התבטאה בצורה כזאת כיון שהטריחה להביאה מהחנוני להביא לו חפץ משלו. ובכל זאת, אמירתה "אי אפשי בפלוני בעלה" — אין לך מיאון גדול מזה! כי זה הוא נוסח המיאון.

שנינו במשנה: רבי חנינא בן אנטיגנוס אומר: כל תינוקת שאינה יכולה לשמור

קידושיה — אינה צריכה למאן.

אמר רב יהודה אמר שמואל: הלכה כרבי
הנינא בן אנטיגנוס.

תנא בכרייתא: קטנה שלא מואנה, ועמדה
ונשאת לאדם אחר —

משום רבי יהודה בן בתירה אמרו: נישואיה
לאחר — הן הן מואוניה בבעלה.

והיינו, שדי ב"מיאון קל", שאינה אומרת
במפורש שאינה רוצה בו, כדי להוציאה
ממנו.

איבעיא להו: קטנה שלא מיאנה ונתקדשה
לאחר, אך לא נישאה לו — מהו שייחשבו
קידושיה לאחר כמיאון?

תא שמע מהא דתניא: קטנה שלא מואנה,
ועמדה ונתקדשה לאחר — משום רבי
יהודה בן בתירה אמרו: קידושיה — הן הן
מיואניה.

איבעיא להו ארבעה ספיקות:

א. האם פליגי רבנן עליה דרבי יהודה בן
בתירה, וסוברים שאין קידושיה לאחר
נחשבים למיאון, או לא נחלקו עליו חכמים?

ב. גם אם תימצוי לומר שפליגי רבנן עליו —
עדיין יש להסתפק:

האם רק בקידושין לאדם אחר נחלקו עליו
חכמים, וסוברים שאין קידושיה לאחר
נחשבים למיאון.

או אפילו בנישואין חולקים עליו חכמים,
וסוברים שאפילו נישואין לאחר אינם
נחשבים למיאון בבעלה?

ג. ואם תימצוי לומר פליגי חכמים אפילו
בנישואין —

הלכה כמותו של רבי יהודה בן בתירה, או
אין הלכה כמותו?

ד. ואם תימצוי לומר הלכה כמותו —

הלכה כמותו בנישואין לאדם אחר, או
אפילו בקידושין?

תא שמע רביה רביה לפשוט את כל ארבעת
הספיקות:

אמר רב יהודה אמר שמואל: הלכה כרבי
יהודה בן בתירה, בין בקידושין ובין
בנישואין,

וכיון שאמר רב יהודה בשם שמואל, שהלכה
כרבי יהודה בן בתירה בשניהם — הרי
מכלל זה אתה למד:

א — ב. דפליגי רבנן עליו בין בקידושין
ובין בנישואין!

ג — ד. הלכה כרבי יהודה בן בתירה
בשניהם.

ומוסיפה הגמרא ספק נוסף:

ואכתי ועדיין תיבעי לך: האם "מיאון קל"
שכזה, שאינה אומרת במפורש שאינה רוצה
בו, נחשב למיאון גם במקום דהוה נסיבא
מעיקרא, שהיתה נשואה לבעלה לפני
שעמדה והתקדשה לאחר.

או דלמא נחשב המיאון הקל הזה למיאון רק
במקום שרק מיקרשא, שהיתה רק מאורסת
לו?

כי יתכן שלצורך מיאון בנישואין, אין די
ב"מיאון קל"?

תא שמע: דכלתיה דאבדן, כלותיו הקטנות
[נשות בניו של] של התנא אבדן, שנישאו על
ידי אמן או אחיהם — אימרוד, מרדו
בבעליהן, וסירבו לשמש עמם.

שדר שלח רבי, זוגי דרבנן, זוגות של
חכמים — למיבדקינהו, לראות אם יחזרו
בהן ממרדן בבעליהן.

אמרי להו נשי, אמרו הנשים לכלותיו
הקטנות של אבדן על זוגות החכמים שבאו
לבדקן: **חזו גברייכו, דקאתו!** ראו את
בעליכם המגיעים אליכם!

אמרי להו כלותיו של אבדן לנשים הללו:
ניחו, יהיו בעלים אלו גברייכו דידכו,
בעלים שלכם!

אמר רבי: כיון שאמרו כלות אבדן שיהיו
בעליהן — לבעלים של הנשים האחרות,
הרי גם אם לא מיאנו במפורש בבעליהן —

אין לך מיאון גדול מזה!

והיינו, גם מיאון קל, שאינו לשון מיאון
מפורשת, נחשב למיאון.

ומדייקת הגמרא: **מאי לאו,** הואיל המיאון
הקל אפילו במקום דהוה נסיבא, שהיתה
נשואה לבעלה, ומוכח שמועיל מיאון קל
אפילו בנשואה!

ודחינן: **לא מדובר** שהיו כלות אבדן
נשואות, אלא רק דהוה מיקדשא קידושי,
מאורסות.

ומסקנת הגמרא היא: **והלכה כרבי יהודה בן**

בתיירה, שמועיל מיאון קל, שאינו מפורש,
ואפילו כשמיאון זה הוא מיאון בנישואין
דקמא, של הבעל הראשון.

שנינו במשנה: **רבי אליעזר אומר:** אין
מעשה קטנה כלום, אלא כמפותה.

אמר רב יהודה אמר שמואל: חוזרני על כל
צדדי חכמים, ולא מצאתי אדם שהשואה
מדותיו בקטנה — כרבי אליעזר!

שעשאה רבי אלעזר לקטנה הנישאת על ידי
אמה או אחיה — **כמטיילת עמו בחצר,**
שאינה אשתו כלל, ובא עליה, ועומדת
מחיקו.

ואם בת כהן הנשואה לישראל היא, אין היא
נפסלת מלאכול בתרומה, אלא טובלת
לטהרתה, כדין כל אשה הנבעלת, שטמאה
טומאת ערב, והיינו, שטובלת ונטהרת
בהערב שמש, ואוכלת בתרומה לערב.

תניא, רבי אליעזר אומר: אין מעשה קטנה
הנישאת, כלום.

ואין בעלה זכאי לא במציאתה, ולא במעשה
ידיה, ולא בהפרת נדריה.

ואינו יורשה, ואין מיטמא לה אם הוא כהן.

כללו של דבר: אינה כאשתו — לכל דבר,
אלא שצריכה מיאון כדי להנשא לאחר.

רבי יהושע אומר: בעלה זכאי —

במציאתה, ובמעשה ידיה.

לפי שיש כח בידי חכמים להעמיד את
ממונה בידו, מכח "הפקר בית דין הפקר".

ובהפרת נדריה.

בהגיעה לגיל י"א שנים ויום אחד נדריה נבדקים, ואם יודעת לשם מי היא נודרת, נדרה נדר. ויכול להפר את נדריה על אף שמהתורה הוא אינו בעלה, כיון שהיא נודרת על דעתו.

ויורשה.

מכח הפקר בית דין הפקר.

ומיטמא לה, אפילו אם הוא כהן.

שהיות והוא יורש את כל נכסיה, לא ימצא לה מי שיקברנה, חוץ ממנו, והרי היא כמת מצוה, שאין לו קוברים, שכהן מיטמא לו.

כללו של דבר: הרי היא כאשתו — לכל דבר.

אלא שיוצאה במיאון בלבד, ואינה צריכה גט כאשה.

אמר רבי: נראין דברי רבי אליעזר מדברי רבי יהושע.

היות שרבי אליעזר השוה מדותיו בקטנה.

ואילו רבי יהושע חלק מידותיו, שמצד אחד החשיבה לנשואה ומצד שני החשיבה כאינה נשואה.

ולכן, עדיפים דבריו של רבי אליעזר, שהשווה את כל דיניה, ואינם נמצאים בניגוד האחד לשני כדברי רבי יהושע.

ומבארת הגמרא: מאי, מהו זה שאמר רבי על רבי יהושע, שהוא חלק מידותיו?

כי אי אשתו היא, כדברי רבי יהושע —

תיבעי גט! תצטרך גט, כדי להוציאה, כמו כל אשת איש.

ופרכינן: אם כן, לרבי אליעזר נמי נאמר שחלק דבריו —

כי אי לאו אשתו היא — מיאון נמי לא תיבעי!

ומשנינן: לרבי אליעזר אין זו טענה, כי —

אלא, וכי בכדי תיפוק? וכי ניתן לאפשר לה לצאת בלא כלום, אחרי ששהתה אצלו. אבל לרבי יהושע זו היא טענה, מדוע לא תיקנו לה שצריכה גט כמו אשה.

שנינו במשנה: רבי אליעזר בן יעקב אומר:

כל עכבה שהיא מן האיש — כאילו היא אשתו.

כל עכבה שאינה מן האיש — כאילו אינה אשתו.

ודנה הגמרא, באיזה אופן היא העכבה מן האיש או העכבה שאינה מן האיש, וכלפי איזה דין הדברים אמורים:

היכי דמי? איך היא עכבה שהיא מן האיש?

ואיך היא עכבה שאינה מן האיש?

ובאיזה ענין הדברים אמורים?

ומביאה הגמרא שני הסברים, כאשר כל הסבר מעמיד את המשנה בענין שונה לחלוטין.

ההסבר הראשון:

אמר רב יהודה אמר שמואל: קטנה

שהשיארה אמה או אחיה, ותבעה, ביקשו ממנה לינשא לאדם אחר. וסירבה להנשא, ואמרה את הנימוק: מחמת פלוני בעלי איני נישאת לאדם אחר! —

זו היא עכבה שהיא מן [בגלל] האישי!

והיינו, אם היא מגלה דעתה שהיא מתעכבת אצלו מחמת היותה אשתו, הרי במקרה שכזה סבור רבי אליעזר בן יעקב שהיא אשתו ממש, והרי הוא נאסר בקרובותיה. ואם יתן לה גט, היא תיפסל בכך לכהונה כגרושה.

אך מאידך, אם כשתבעה להינשא לאדם אחר, היתה תשובתה, שהיא מסרבת להנשא מחמת "בני אדם שאינם מהוגנין לי", ולא מחמת שיש לה בעל —

זו היא עכבה שאינה מן [בגלל] האישי.

וכיון שמגלה דעתה שאינה מתעכבת אצלו בגלל אישות שיש לו בה, אין היא אשתו כלל.

הסבר שני:

אבוי בר אבין ורב חנינא בר אבין, דאמרי תרוייהו:

אם לא מיאנה הקטנה, אלא,

נתן לה בעלה גט —

זו היא עכבה שהיא מן האישי. ואז —

א. הוא אסור בקרובותיה והיא אסורה בקרוביו.

ב. ופסלה מן הכהונה.

אך אם לא נתן לה הבעל גט, אלא,

מיאנה היא בו —

זו היא עכבה שאינה מן האישי. ואז —

א. הוא מותר בקרובותיה והיא מותרת בקרוביו.

ב. ולא פסלה מן הכהונה.

ותמהינן: לא יתכן לומר שזהו הביאור בדברי רבי אליעזר בן יעקב, שהרי הא קתני במשנה הבאה, לקמן, דין זה, לדברי הכל.

ולא יתכן שתחזור המשנה ותשנה בסתם את מה ששנתה במשנה קודמת בשם תנא מסוים:

דתנן: הממאנת באיש —

הוא מותר בקרובותיה, והיא מותרת בקרוביו, ולא פסלה מן הכהונה.

נתן לה גט —

הוא אסור בקרובותיה והיא אסורה בקרוביו, ופסלה מן הכהונה!

ומשנינן: המשנה הבאה אינה משנה בפני עצמה, המביאה בסתם את דבר רבי אליעזר בן יעקב.

אלא היא המשך לדבריו, ופרושי קמפרש למה שאמר רבי אליעזר בן יעקב.

מתניתין:

א. קטנה הממאנת באיש [כבעלה], נעקרים קידושיה מכאן ולהבא למפרע. ולכן —

הוא מותר בקרובותיה, והיא מותרת

בקרוביו.

ולא פסלה [לא נפסלה במיאונה] מן הכהונה.

ב. נתן לה גט, הרי אפילו שאינה צריכה לגט, לפי שהיא קטנה היכולה לצאת במיאון בלבד, בכל זאת, כיון שגירשה בעלה בגט, אין הגירושין עוקרים את קידושיה למפרע כמו המיאון. ולכן —

הוא אסור בקרובותיה, והיא אסורה בקרוביו, כמו בכל גרושה.

ופסלה מן הכהונה.

ג. האיסור להחזיר גרושתו משנישאת לאדם אחר, נוהג גם בקטנה, מדרבנן. ולכן, אם גירש הבעל את הקטנה, והלכה ונישאה לאדם אחר, וגירשה בעלה השני, או שמת — הרי היא אסורה לחזור לבעלה הראשון.

במה דברים אמורים בשגירשה בעלה, ונישאה לאחר הגירושין לאדם אחר.

אבל, אם נתן לה לקטנה גט, ולא הלכה מיד ונישאה לאחר, אלא, תחילה החזירה בעלה הראשון אליו.

ואחר כך, מיאנה בו.

ורק אחר כך הלכה ונישאת לאחר, ונתארמלה או נתגרשה —

אז מותרת לחזור לו, לבעלה הראשון.

וטעמו של דבר, היות והחזירה בעלה הראשון לאחר שגירשה, ומיאנה בו, מגלה המיאון לכל שהיא קטנה, ויש בכח המיאון לבטל את גיטה, ולכן אין הוא נחשב מעתה ל"מחזיר גרושתו".

הילכך, נישואיה לאדם אחר, אינם אוסרים אותה מדין "מחזיר גרושתו משנישאת לאחר".

ד. ואם מיאנה בו, והחזירה. ואחר כך נתן לה גט, ונישאת לאחר, ונתארמלה או נתגרשה — אסורה לחזור לו. כי כאן אי אפשר לומר שיבוא המיאון הקודם, ויבטל את הגט שניתן אחריו.

ה. זה הכלל:

קז-ב

מי שנתן גט אחר מיאון, ונישאה לאחר — אסורה לחזור לו.

לפי שאין המיאון יכול לבטל את הגט שנתן לה לאחר מכן, לאחר שחזר וכנסה.

אבל אם היה מיאון אחר גט, והלכה ונישאה לאחר — מותרת לחזור לו.

היות והמיאון עקר את הגט, וכל שיוצאת במיאון, מותר לה לחזור אליו אפילו משנישאת לאדם אחר.

וכלל זה נוהג גם בקטנה שנישאה בזה אחר זה לכמה בעלים, כגון —

א. הממאנת באיש, בבעלה הראשון.

ב. והלכה ונישאת לאיש אחר. וגירשה הבעל השני.

ג. והלכה ונישאת לאיש אחר. ומיאנה בו, בבעלה השלישי.

ד. והלכה ונישאת לאיש אחר. וגירשה הבעל הרביעי —

וכך הוא דין החזרתה לבעלה —